

Методичні рекомендації

«МИ УКРАЇНЦІ: ЧЕСТЬ І СЛАВА НЕЗЛАМНИМ!»

2022/2023 навчальний рік

Півроку тому з повномасштабним вторгненням російської армії розпочався новий етап російсько-української війни, яка триває з 2014 року. Вже півроку Україна живе в умовах найжорстокішої війни, яка була розв'язана росією в Європі після Другої світової війни. Для нашої країни вона стала народною війною за незалежність і суверенітет, за цивілізаційний вибір і приналежність до європейської цивілізації, її засадничі цінності, права і свободи, що лежать в основі Західного світу. Війна, як ніколи, згуртувала українську націю, мобілізувавши весь її потенціал на відсіч ворогу. Вона торкнулася кожної української родини, стала частиною нашого життя, а перемога у ній стала спільною метою всього українського народу. Кожний українець має свій рахунок війні та свою історію боротьби, що у сукупності складають нашу спільну історію спротиву. Новий 2022/2023 навчальний рік розпочинається в умовах війни, у часи, коли Україна вистояла у протистоянні з однією з найпотужніших армій світу, заплативши за це тисячами людських життів, втративши частину своєї території. Тому логічно на першому уроці нового навчального року поговорити про витоки незламності українського народу, причетності до цього учнів і про наші спільні завдання на шляху наближення перемоги. Метою першого уроку «Ми українці: честь і слава незламним!» є виховання: почуття гордості й приналежності до незламного українського народу, який героїчно боронить власну державу, і як наслідок - готовності до посильної участі у справі захисту суверенітету України та відновлення її територіальної цілісності, долучення до волонтерського руху, допомога армії; глибокої пошани до загиблих героїв і вшанування їх світлої пам'яті; поваги до Збройних сил України й усіх причетних до справи захисту нашої Вітчизни і вдячності їм; співчуття до людей, скалічених війною, до родичів тих, хто загинув на війні, тих, хто втратив житло або був змушений його покинути; стійкості до впливів пропаганди країни - агресора. При підготовці до цього уроку варто зосередитися на висвітленні витоків незламності українського народу в російсько-українській війні, а саме: ця війна стала війною за існування не лише держави, але й українського народу в цілому, позаяк є практичним втіленням імперської тоталітарної ідеології путінського режиму – рашизму. (Рашизм – термін, який використовується науковцями, політиками і публіцистами для позначення політичної ідеології та соціальної практики владного режиму Росії кінця ХХ – початку ХХІ століття, що базується на ідеях «особливої цивілізаційної місії» росіян, «старшості братнього народу», з нетерпимості до елементів культури інших народів; на тоталітаризмі й імперіалізмі радянського типу, використанні російського православ'я як

моральної доктрини, на геополітичних інструментах впливу, насамперед енергоносіях для європейських країн, військовій силі, стосовно країн, що входять до сфери впливу Російської Федерації). Згідно з цією ідеологією українці мають бути «денацифіковані», тобто знищені або розпорошені у «русскому мірі». Саме це і спонукало російських військових до військових злочинів і звірств. Це було визнано Верховною Радою України актами геноциду українського народу. Український народ опинився перед вибором: перемога або смерть. Саме це може бути предметом обговорення під час проведення уроків в старших класах Україна вистояла завдяки героїзму. Це героїзм Збройних сил України, Національної гвардії, прикордонників, формувань територіальної оборони, добровольчих формувань, які з перших хвилин ціною власних життів стримували натиск ворога. Героїзм слід розглядати як найвище виявлення самовідданості й мужності у виконанні громадянського обов'язку, як окремою особою, так і підрозділами, та містами в цілому. Це зумовлює сюжеттику уроку, на якому можуть бути використані історії окремих особистостей або підрозділів. При виборі прикладів героїзму найкраще звертатися до тих, що мають відношення до цього регіону або його представників. Єдність і здатність до згуртованості всього українського суспільства виявляється в кількох площинах: волонтерський рух (технічна, фінансова, медична, гуманітарна допомога військовим і цивільним); єдність політичних сил (здатність поставити загальнодержавні інтереси вище партійних, позбавлення політичного впливу проросійських сил); допомога і надання прихистку мешканцям з окупованих територій та місць бойових дій. Висвітлюючи цей аспект, можна звернутися до досвіду самих учнів. Війна має цивілізаційний вимір, позаяк йдеться про захист демократичних цінностей Західного світу, збереження встановленої після Другої світової війни системи міжнародного права й устрою Європи. Доктрина «руського міра» поставила під загрозу безпеку низки європейських держав. Тому демократичними країнами війна була сприйнята саме як війна проти демократії в цілому. Це зумовило їх активну військову, фінансову, гуманітарну підтримку. В даному аспекті було би доцільно долучити досвід однокласників, які опинилися за межами України. Обираючи форму проведення уроку і добираючи матеріал, слід виходити з вікових особливостей учнів, зі специфіки регіону і класного колективу, з особистого досвіду учнів. 4 Також варто поговорити про героїчне історичне коріння незламності, про культуру як транслятора незламності (від дум – до Державного Гімну України). Вчитель має зацентувати на консолідуючій складовій, наприклад - сучасне звучання «Червоної Калини» з перших днів війни, сучасна творчість митців тощо. Під час уроку потрібно обов'язково спланувати, виходячи з логіки побудови уроку, хвилину мовчання з вшанування пам'яті. По суті діти є сьогодні учасниками відкритого уроку історії російськоукраїнської війни. І немає родини, яка не увійде в літопис

цього етапу історії. А тому, готуючись до проведення першого уроку «Ми, українці: честь і слава незламним!» варто спиратись на особистий досвід учнів\учениць, використовувати хроніки війни, розповіді учасників/учасниць, відеоролики, пісні. За можливості запросити воїнів, волонтерів, діячів культури, поетів, письменників, співаків, акторів. Це можуть бути як класичні уроки, так і уроки-екскурсії, урокиконференції, уроки-вистави, флешмоби тощо. Під час уроку вчитель може організувати створення листівок, побажань для воїнів. Під час підготовки першого уроку рекомендуємо використовувати матеріали освітнього проекту «Діалоги про війну», що підготовлений Українським інститутом національної пам'яті. Проект містить три відеорозмови учениці із ветеранами сучасної російсько-української війни на теми: «Що таке війна?», «Чому Росія прагне захопити Україну?» та «Що таке сучасна російсько-українська війна?», а також методичні рекомендації до використання в освітньому просторі. Ознайомитись із ними можна за покликанням:

<https://uinp.gov.ua/informaciynimaterialy/vchytelyam/videolekciyi/osvitniy-proye-kt-dialogy-pro-viynu>